

**ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI
FŐFELÜGYELŐSÉG**

1016 Budapest, Mészáros u. 58/a.

részére a

**KÖZÉP-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI
FELÜGYELŐSÉG**

8002 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1.

útján

Tárgy: *Közigazgatási hatósági ügy érdemében hozott elsőfokú határozat visszavonása és módosítása iránti kérelem, illetve fellebbezés a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által 26460/07. számon, a Hárskúti Megújuló Energia Központ Kft. kérelmező által a 036/2 helyrajzi számon létesítendő Oktató-Kutatóközpont létesítésére irányuló környezetvédelmi engedély iránti kérelmének elutasítása tárgyában hozott határozata (ellen*

Tisztelt Hatóság, T. Hivatal!

A tárgyban megjelölt számon meghozott első fokú határozattal kapcsolatosan a tényállás előadása után az alábbiakat kívánjuk előadni, valamint az alábbi kérelmet terjesztjük elő.

I.

Tényállás

Fenti számú ügyben a Hárskút Megújuló Energia Központ Kft. (8442 Hárskút, Kossuth Lajos u. 25.; a továbbiakban: „**Ügyfél**”) előzetes vizsgálati dokumentációt készített és környezetvédelmi engedély iránti kérelmet nyújtott be a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez (a továbbiakban: „**Hatóság**”) Oktató-Kutatóközpont létesítése (a továbbiakban: „**Projekt**”) tárgyában.

A Hatóság által a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. Törvény (KET) és a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Kormányrendelet (R) szerint az engedélyezési eljárásba bevonandó valamennyi szakhatóság az előzetes vizsgálati dokumentációban foglaltakat elfogadta, az engedélyes által végzendő tevékenységet nem kifogásolta, a kérelemhez hozzájárult.

A Hatóság a R. 4.§ (2) bekezdése szerint 2008. február 4-én tárgyalást tartott, amelyen a tényállás tisztázásaként az előzetes vizsgálati dokumentáció kiegészítését kérte. Ügyfélként a hiánypótlási kérelemben foglaltaknak teljes körűen eleget téve 2008. február 20-án benyújtottuk a Hatósághoz a kiegészített előzetes vizsgálati dokumentációt.

2008. április 25-én vettük kézhez a Hatóság tárgyban hivatkozott Határozatát, amelynek rendelkező részében a Hatóság arról tájékoztat minket, hogy „a környezetvédelmi engedélyezést kizáró ok merült fel, így a tervezett tevékenység kérelem szerinti megvalósítására engedély nem adható”. A Határozat indoklásában a Hatóság a tényállás rövid összefoglalását követően ismerteti az eljárásba bevont szakhatóságok hozzájáruló állásfoglalásait, majd részletesen ismerteti a tervezett tevékenység környezeti elemekre, valamint tájra és természetre gyakorolt hatásait. A Határozat indoklása szerint a tájra és természetre gyakorolt hatás kivételével az előzetes vizsgálati dokumentáció nem kifogásolható, és – hasonlóan az eljárásba bevont összes szakhatósági véleményben foglaltakhoz – a megvalósítandó létesítmény, illetve a végzendő tevékenység engedélyezhető. A Hatóság álláspontja szerint (Határozat 11. oldal) a beruházás kizárólag a tájra és természetre gyakorolt hatás szempontjából aggályos.

Tekintettel arra, hogy a Határozatban foglaltak álláspontunk szerint mind jogilag, mind ténybelileg jelentős részben megalapozatlanok, jelentős tárgyi tévedéseket tartalmaznak, valamint rendkívüli jogsérelmet, illetőleg gazdasági kárt okoznak számunkra, az alábbi kérelmet terjesztjük elő:

II.

Kérelem

Az alábbiakban részletesen kifejtett indokaink alapján elsődlegesen

k é r j ü k

a T. Hatóságot, mint elsőfokú hatóságot, hogy a tárgyban hivatkozott Határozatát a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. Törvény 103. § (2) bekezdése alapján

v o n j a v i s s z a,

és a tényeknek valamint a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően

m ó d o s í t s a

a Határozatot akként, hogy az előzetes vizsgálati dokumentáció alapján a környezetvédelmi engedélyt adja ki.

Amennyiben a T. Hatóság a határozat visszavonása, illetve módosítása iránti kérelmünknek saját hatáskörben nem tenne eleget, úgy másodlagosan kérjük a T. Hatóságot, hogy a jelen kérelmünket tekintse a KET 98.§ szerinti, a törvényes határidőn benyújtott, határozat elleni

f e l l e b b e z é s n e k,

és a jelen kérelmet, mint fellebbezést az ügy összes irataival terjessze fel a fellebbezés elbírálására jogosult Főfelügyelőséghez. A fellebbezés eljárási díját a megadott számlaszámra utalás formájában leróttuk, az erről szóló igazolást pótlólag csatoljuk.

K é r j ü k

egyúttal a T. Főfelügyelőséget, mint felettes közigazgatási szervet, hogy az első fokú határozatot az KET 105. § (1) bekezdése alapján

v á l t o z t a s s a m e g,

és részünkre az engedélyt adja meg.

Fenti kérelmünket az alábbiakkal támasztjuk alá:

III.

Indokolás

A Hatóság álláspontja szerint (Határozat 11. oldal) a Projekt kizárólag a tájra és természetre gyakorolt hatás szempontjából aggályos, így az alábbiakban csak a Hatóság e tárgykörben tett megállapításaira reagálunk. Felhívjuk ugyanakkor a figyelmet arra az ellentmondásra, miszerint a Határozat rendelkező része szerint a tervezett tevékenység kérelem szerinti megvalósítására a környezetvédelmi engedélyezést kizáró ok miatt *engedély nem adható*, ugyanakkor az indokolás szerint a Hatóság a kérelmet táj- és természetvédelmi szempontból *utasítja el*. Álláspontunk szerint a Határozat elutasító részében foglaltak nem támasztják alá kellőképpen a Tisztelt Felügyelőségnek az engedély meg nem adhatóságára vonatkozó döntését az alábbi indokaink alapján:

1.

A Határozat OTRT-re történő hivatkozása:

„A tervezési terület a Magas-Bakony előterében elhelyezkedő település, az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTRT) országos ökológiai hálózatba sorolja, valamint a település tájképvédelmi terület övezeti besorolású. Az OTRT 13. § (1) bekezdése szerint: „Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.”

A (2) bekezdés szerint: „a közművezetéseket és a járulékos közműépítményeket úgy kell elhelyezni, hogy azok a tájba illőek legyenek.” A törvény indokolása szerint az övezetet képező ökológiai hálózat a természetes és természetközeli élőhelyek rendszere, amely az élőhelyek közötti ökológiai folyosók által biztosított biológiai kapcsolattal elősegíti a fajok vándorlását, terjedését, ezáltal a biológiai diverzitás megőrzését.

Az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét a Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 83/1997. (IX.26.) OGY határozat fogalmazta meg, a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv pedig az ökológiai hálózat létesítésének célját határozta meg. Az ökológiai hálózat védelmében korlátozásokat vezet be a törvény különösen a terület felhasználás, a műszaki infrastruktúra-hálózat létesítése, valamint a bányászati tevékenységek folytatása tekintetében.”

A Határozat fentiekben idézett részében leírt törvényi előírásokat citáló megállapításokat elfogadjuk, és azokkal egyetértünk, hiszen a létesítmény tervezése, valamint az előzetes vizsgálati dokumentáció (EVD) készítése során ezek a szempontok teljes mértékben figyelembe vételre kerültek. Véleményünk szerint azonban a Határozat indokolásában szereplő jogszabályhelyek nem tartalmazznak olyan előírást, amelynek teljesülését a tervezett létesítmény akadályozná, sértené, illetve olyan normát vagy rendelkezést, amellyel ne lehetne összhangban az Oktató-Kutatóközpont megépítése. Megjegyeznénk továbbá, hogy az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTRT) előkészítésében az a VÁTI Kht. vállalt jelentős szerepet, amely Hárskút településrendezési tervét (TESZ, SZT, HÉSZ) is elkészítette.

Az OTRT alapján Hárskút és térsége erdőgazdálkodási térségbe került besorolásra. Az országos szabályozási övezetek közül Hárskút települését az országos ökológiai hálózat övezete és a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület övezete érinti. A megyei szerkezeti terv alapján Hárskút belterülete hagyományosan vidéki települési, külterülete részben erdőgazdálkodási, részben külterjes mezőgazdasági terület-felhasználási kategóriába esik. A megyei övezetek közül a természeti terület övezete a Magas-Bakony TK-en kívül eső erdőket és gyepterületeket (ideértve a Projekt helyszínét is: 036/2 hrsz.) érinti, a hatályos vonatkozó rendelkezés szerint: *„Természeti terület övezetben új külszíni bányát nem nyitható”*, míg a tájképvédelmi terület övezete a Bakony tájegység nagy részét és Hárskút teljes területét lefedi, erre a területre vonatkozóan fellelhető hatályos előírás, hogy *„a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveikhez külön jogszabályban meghatározott látványtervet kell készíteni”*, valamint települési szabályozási keretek (SZT, HÉSZ) közé utalja a tájképvédelmi terület-felhasználási, építési szempontból (tájképet zavaró építmények, terület-felhasználási módok tiltása, tájbaillesztés szabályozása).

Megjegyzendő, hogy Hárskút településrendezési tervének elfogadásakor a megyei terv még nem volt elfogadva, így a megyei szerkezeti terv fenti előírásait „A környezetalakítási javaslat” (Alátámasztó munkarész) feltételes módban tartalmazza. Mindemellett álláspontunk szerint az OTRT 2008-ban módosításra került, tájképvédelmet érintő szakaszai, az engedélyezésre 2007. év során benyújtott vizsgálati dokumentációra nem vonatkoztathatók. Hárskút településrendezési, szabályozási terve és helyi építési szabályzata a 2005. évben az akkor hatályos törvényi előírások figyelembevételével készültek el. Az engedélyezni kívánt létesítmény – mint építmény – tervezésekor, valamint az előzetes vizsgálat lefolytatásakor tehát a törvényes előírásokat tartalmazó, helyi szabályozásokra átültető TESZ-t, SZT-t és HÉSZ-t, valamint a környezeti hatások és vizsgálatok szempontjából a vonatkozó jogszabályokat vettük alapul. A környezetalakítási javaslat a Hárskúti Megújuló Energia Központ (HMEK) különleges területét idegenforgalmi-turisztikai szempontból tartja említésre méltónak, a tájrendezési, természetvédelmi és környezetvédelmi javaslat pedig a Projekt területét Hárskút jelentős zöldfelületi rendszerei közé sorolja. Az örökségvédelmi munkarész „Változtatási szándékok és ezek hatáselemzése” („Település-használati és tájhasználati változás”) c. fejezete megállapítja, hogy új területfelhasználási elem a HMEK területe, de a különleges besorolású terület beépítésre nem szánt jellemzőkkel (max. 5%, de ez HÉSZ-ben 3% lett) szabályozott. Megállapítja tehát, hogy

a terület jelenlegi területhasználata jellemzően nem változna. A TESZ szerint a HMEK területe azért kap különleges területi besorolást beépítésre nem szánt beépíthetőségi jellemzőkkel, mert ökológiai hálózat területén fekszik. Ennek megfelelően a HÉSZ szerint a max. beépíthetőség 3 %. A településrendezési terv a területre vonatkozóan helyi védettséget nem állapít meg. Az EVD-be a HÉSZ előírásait változtatás nélkül emeltük be:

„A **Megújuló Energiaforrás Központ terület övezete (Kmek)** a megújuló energiafélések továbbá az épített környezet természetközeli formálásának gyakorlati bemutatását, az ezzel kapcsolatos ismeretterjesztést, szolgáló terület. Az övezetbe tartozó telkeken a funkcióhoz, bemutatáshoz és a terület fenntartásához kapcsolódó épületek, építmények valamint a személyzet számára szolgáló lakás(ok) helyezhetők el. Az OTÉK 31. §-át figyelembe véve elhelyezhető állattartó épület, valamint tej- és sajtfeldolgozó kisüzem épülete is.

Építési keretszabályok a **Kmek** övezetben:

- beépítési mód: szabadonálló
- építménymagasság: lakóépület, bemutatóépület, oktatóközpont, állattartó épület esetén max 4,5 m, egyéb, gazdasági célú épületnél (pl. szénatároló) max. 7,5 m.
- a terület saját energiaellátást szolgáló szélgenerátor műtárgy max. építménymagassága 52 m lehet.
- az épületek kialakítása a terület adottságainak és a speciális funkcióknak megfelelően egyedi jellegű is lehet: félig földbe helyezett, földház (de oly módon kialakítva, hogy lakószoba nem minősülhet pinceszintű helyiségnek és a helyiségek kialakítása megfeleljen az OTÉK 85.§-ában foglaltaknak), napenergiát hasznosító kialakítású épület.
- Az alkalmazható épületszerkezetek, anyagok az adottságokhoz és a bemutató funkcióhoz igazodóan változatosak lehetnek (Falazat: vályog, préselt földtégla, föld, téglá, kő, fa, beton; Tartószerkezet: kő, téglá, fa, fabeton, vasbeton, üvegbeton; Vakolat: vályogvakolat, mészvakolat, hőszigetelő vakolati rendszerek festéssel; Tetőfedés: égetett cserép, faszindely, zsúptető, nádtető, terméspala, földtető növényzettel borítva)
- A **Kmek** övezetben saját, szigetüzemű energiaellátással is biztosítható az energiaszolgáltatás, az ivóvíz szolgáltatás történhet saját kútból, a szennyvíz ártalmatlanítására pedig alkalmazható – hatóságilag engedélyezett – egyedi közműpótló létesítmény, berendezés.

Az övezetben az épület(ek) jellegének, elhelyezésének, kialakításának tisztázása, az épített környezet előnyös kialakítása érdekében olyan előzetes tervdokumentációt (beépítési javaslatot) kell készíteni, melynek tartalmaznia kell:

- az építmények elhelyezési módját
- az építmények alaprajzi méreteit és tagolását
- az épületek homlokzatának, takaratlanul maradó és közvetlenül látható kialakítását, tagolását
- az épületek tetőzetének kialakítását
- a telkek és az épületek, építmények környezetének tereprendezési és zöldfelület-kialakítási és zöldfelület-védelmi megoldásait
- kerítések, támfalak kialakítási javaslatát
- közműellátás, hulladékkezelés megoldásait

Az előzetes tervdokumentációt helyi önkormányzati tervtanács (annak hiányában a települési főépítész) és az önkormányzati testület is véleményezi. A vélemények alapján kidolgozott, véglegesített engedélyezési tervet kell benyújtani az építési hatósághoz, mellékelve az egyeztetési dokumentumokat, véleményeket is.

Építési övezet jele	Kmek-Sz/5/4,5/ /10000	Ksp-Sz/20/ 7,5/3000
Beépítési mód	szabadon álló, előkert min. 5 m	szabadon álló előkert min. 5 m
Beépítettség (%)	max. 3	max.:20
Építménymagasság (m)	max. 4,5 (gazdasági funkciójú épület max. 7,5 m)	min. 3, max. 7,5
Telekterület (m ²)	min 10000	3000
Zöldfelület (%)	min. 80	min. 40
Közművesítettség	egyedi,	Teljes

Mint ahogy az a fentiekből látható, az OTRT előírásai a helyi szabályozásba beépültek, a létesítmény megvalósítása pedig nem ellentétes a helyi településrendezési, szerkezeti tervvel, helyi építési szabállyal.

A létesítmény a 67,6 ha-os terület max. 1,85 %-át fedi le (ennyi volt az összes művelési ág alóli kivonás útra, parkolóra, építményre vonatkozóan), nem változtatja meg a terület vízháztartását, domborzati adottságait, klímáját, biológiai diverzitását, flóra- és fauna-összetételét. Mivel területrészeket egymástól elzáró létesítmény (kerítés) nem lesz, így nem akadályozza a fajok vándorlását, terjedését sem (bár ez utóbbiak már az ökológiai folyosó funkciói közé tartoznak), a terület ökológiai funkciója tehát sértetlenül megmarad. Az nem vitatható, hogy az építkezés során a terület biológiai aktivitása az érintett területreszen csökkenni fog, megnő a zavarás, de ez átmeneti állapot. Ilyen szempontból kedvező, hogy a tervezett létesítmények a terület falu felé kapcsolódó déli részén valósulnak meg.

Ami a kibocsátásokat és terheléseket illeti, az előzetes vizsgálat szerint az engedélyezni kívánt tevékenység a környezetre, környezeti elemekre káros hatást nem fejt ki, a Hatóság a Határozatban el is fogadta ezt levegő, zaj, felszíni és felszín alatti vizek tekintetében. Kiemelendő, hogy a HÉSZ tájképvédelmi szempontból úgy szabályozza az építmény jellegét, megvalósítását, hogy elvi építési engedélyezési eljárás keretében a fentiek szerint beadandó tervek alapján véleményezi és véleményezteteti (tervtanács/főépítész, képviselőtestület, lakosság) a létesítményt építhetőségi, építészeti szempontból. A műszaki-infrastrukturális létesítmények (közművek) terepszint alatt beépítve lesznek, tájba illesztésük problémája ilyen formán nem értelmezhető, mert a beillesztés teljességgel megvalósul. Az épület zöldtetős megoldása és az eltérő terepszintek zöldtetővel való összekötése biztosítja a biológiai kapcsolatot, a biológiai diverzitás megőrzését. Ezen túlmenően, mivel az épület nem vonalas létesítmény, így nem beszélhetünk az ökológiai hálózat megszakításáról. A területen kialakított, 4,5 m széles, murvás út, melynek hossza a területen nem haladja meg a 600 métert, szintén nem gátolja a fajok vándorlását, terjedését, a területen már most is található murvás útszakasz.

2.

Tájhasználat:

„A jelenlegi tájhasználat értéke abban rejlik, hogy magas a természetközeli tájrészletek aránya és alacsony a terület beépítettsége. Természetközeli állapotnak az tekinthető, amelynek kialakulására az ember csekély mértékben hatott, a benne lejátszódó folyamatokat az önszabályozás jellemzi, amelyek közvetlen emberi beavatkozás nélkül is fennmaradnak (MSZ 20372 Természetvédelem. Tájak esztétikai minősítése). Eszerint a kialakult természetközeli állapotokba beavatkozva, a táj eredeti jellege jelentős mértékben – hátrányára – megváltozna, ezért a létesítmények telepíthetősége nem elfogadható.”

A TESZ, SZT, HÉSZ – fentiekben bemutatott – előírásainak tükrében a természetvédelmi Hatóság végső megállapítása nem fogadható el, mert az irányadó szabályok max. 3%-ban megengedik a beépítést, és ezt a HMEK Projekt létesítményei egyetlen esetben sem lépik túl. Hárskút településrendezési tervét a hatóságok elfogadták és jóváhagyták. Amennyiben a kérelmező a jogszabályi feltételeknek megfelelő kérelmet nyújt be, és teljesíti a jogszabályi előírásokat, úgy a kérelem megadását az elbíráló hatóság nem tagadhatja meg.

A természetvédelmi hatóság szerint természetközeli állapot, emberi beavatkozás nélküli önszabályozás jellemzi a területet. Ez a megállapítás teljes mértékben nem felel meg a valóságnak, ugyanis a gyepterület (legelő) társadalmi hatását tekintve a módosított elemegyüttes kategóriába tartozik, azaz nem önszabályozó, hanem jelenlegi állapotában történő fenntartása legeltetést és kaszálást feltételez és igényel. A táj eredeti jellege nem változik meg teljes mértékben, nem is változhat meg, hiszen a teljes terület max. 1,85%-t érinti az oktatóközpont a kapcsolódó létesítményeivel.

3.

Vizuális-esztétikai konfliktus:

„A tervezett oktató központ megjelenése vizuális-esztétikai konfliktushoz vezet. A környezet igénybevételével történő változás következtében módosulnak a táji adottságok. Az új tájhasználati mód az ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciálok közötti egyensúlyt befolyásolja.”

Álláspontunk szerint a Hatóság az engedélyezni kívánt létesítmény, illetve tevékenység tájba illesztésének vizsgálatakor túlterjeszkedik a jogszabály által rá telepített hatáskörén. Úgy gondoljuk, hogy a Hatóságnak, mint tájképvédelmi hatóságnak nincs diszkrecionális jogköre abban a tekintetben, hogy a beruházást esztétikai szempontokat figyelembe véve minősítse. A tájképvédelmi fogalmak pontos használata miatt ehelyütt idézzük Csemez Attila és Dr. Buócz Zoltán meghatározásait: *„Táj: a természet és a társadalom kölcsönhatásaiban fejlődő komplex területi egység. Tükrözi a természeti adottságokat, a társadalmi és gazdasági viszonyokat, ugyanakkor magas szintű vizuális-esztétikai értékek lehetséges hordozója (többnyire magas szintű hordozója). Tájkép: a látóhatás kiterjedéséig vizuálisan értékelhető élő és élettelen tájalkotó elemek formákkal és színekkel jellemzett együttese. A tájképpel a tájesztétika foglalkozik. Az esztétikai kérdések megítélésében a vélemények rendkívül eltérőek. Az ítélet kialakításában a partikularitás, az érdekek döntő szerepet játszanak. A tájkép az adott társadalom anyagi-technikai, ideológiai helyzetének mindenkor tükröképe. Az elsődleges tájszerkezet mindenáron való megtartása, azaz a változások teljes kiküszöbölése irreális, haladásellenes követelmény lenne. A tájban esztétikai értelemben is visszatükröződik az ott lakók élete, foglalkozása, műveltsége, szokása, még világnézeti hovatartozása is, hagyományyszeretete, szelídsége, akarnoksága, hivalkodása vagy alázata is. A táj megítélését alapvetően befolyásoló tényező a táj sokoldalúsága, mozgalmassága (felszíni adottságok, tájhasznosítási módok, művelési ágak, határvonalak, szegélyek, különböző tájelemek és azok kapcsolódásai).”*

A fentiekből kiderül, hogy a tájesztétikai megítélés és azon belül is egy adott építmény megítélése rendkívül szubjektív. Figyelembe veendő, hogy az emberrel megjelenő épített környezet bármilyen formában, közvetetten vagy közvetlenül, de a természeti környezet ellenében történik. Ilyen szempontból érthető a természettudományos végzettséggel rendelkező természetvédelmi szakember – hivatásából és munkaköréből fakadó – elutasító véleménye, tiltakozása, azonban kérdés, hogy egy – a fentiek által befolyásolt – szubjektív vélemény mennyire autentikus a tárgyi létesítmény építészeti vonatkozásaiban. Bár a természetvédelmi hatóság jogszabály szerint esztétikai szempontból is véleményezheti a tájat, a tájat érő változásokat, levelünkhöz csatoljuk az építészek munkacsoportjának

véleményét, ami egy csoport – tehát szubjektív elemektől mentes – véleményét tükrözi (másik oldalról).

Az, hogy a létesítmény „vizuális-esztétikai konfliktust” okozna – véleményünk szerint – eltúlzott, mert egy összetákolt fabódé, vagy gyártócsarnok, áruházépület stb. eshetne ez alá a megítélés alá. Az új tájhasználati mód megjelenése, azaz építmény és parkoló megvalósulása a teljes ingatlan max. 1,85 %-át érinti, a tájhasználat megváltozásáról tehát az ingatlan teljes területére vonatkozóan nem lehet beszélni. A tájhasználati konfliktus mátrix-értéke (a maximum: 20):

- 98,1 %-nyi területen 0,
- 1,9 %-nyi területen 12.

Ha figyelembe vesszük az építési engedéllyel már rendelkező kecsketelep területét is, akkor a tájhasználati konfliktus mátrix-értéke:

- 97,2 %-nyi területen 0,
- 2,8 %-nyi területen 12.

Tájhasználati konfliktus tehát valóban fellép, de a tájhasználat a létesítmény helyszínéül szolgáló 036/2 hrsz-ú ingatlan max. 3 %-án változik meg, ez nem okozza a táji adottságok megváltozását, az érintett terület a tájhasználat-változással nem érintett területhez képest csekély. Ez a mérték elfogadásra került a településrendezési tervben is. A látszólagos tájhasználati konfliktust értékelni kell természeti és társadalmi oldalról is.

- Természeti oldalról: a beépítés mértéke és módja a terület ökológiai funkcióját nem sérti.
- Társadalmi oldalról:
 - értéket képvisel, mert oktató, kutató célzattal létesül, nem egyedi/egyéni érdeket szolgál;
 - az oktatás és kutatás a környezet hosszú távú védelmét tartja szem előtt (biogazdálkodás, ökológiai gyepgazdálkodás, megújuló energiák alkalmazása, kutatása), mely egy ilyen környezetben hitelesebb és hatásosabb, mint egy betonrengetegben;
 - munkahelyet teremt egy kis településen, amely télen nehezen megközelíthető és ahol gyakorlatilag mindenki ingázik;
 - növeli a kulturált szabadidős programok lehetőségét;
 - falvaink nagy része a hanyatló falvak közé tartozik, vagy a nagyvárosok kertvárosias külvárosává válik; Hárskúton ezzel a létesítménnyel a turisztikai, idegenforgalmi lehetőségek bővíthetnek, a létesítmény segítheti a falu fejlődését, miközben annak eredeti arculatát, jellegét nem változtatja meg.

4.

Tájbaillesztés:

„A tervezett nagyobb művi együttes, jellegéből adódóan uralja környezetét, valamint az elhelyezés mellett a létesítmény formája is meghatározó, amely funkcionális tájhasználati konfliktusként jelenik meg. A műszaki tervezés a létesítmény funkcionális működését megoldja, azonban az építéssel járó környezeti kárhatások megelőzésére nem kellő mértékben terjed ki. A táj alakításával, nagyarányú megváltoztatásával a tájésztétikai értékek, szempontok sérülnek. A tájbaillesztés a létesítményeknek a táji adottságokat messzemenő figyelembe vételével történő funkcionális és esztétikai szempontok szerinti, azaz tájértéknövelő célú elhelyezését értjük.”

Álláspontunk szerint a tájésztétikai véleményalkotás szubjektív, azonban a tájbaillesztés már objektívabban megítélhető. A tájbaillesztés alkalmazkodást jelent a domborzati adottságokhoz, valamint megfelelő hely- és formaválasztást, tereprendezést és megfelelő növényalkalmazást jelent (Csemez Attila, dr. Buócz Zoltán). Az esztétikai hatásokat, annak megítélését fentebb véleményeztük. Az épület tájbaillesztése a fenti kritériumoknak megfelelően, tökéletesen megvalósul.

A helyválasztás indoka a létesítmény céljaival függ össze (oktatás és kutatás, valamint ökológiai gyepgazdálkodás, állattartás, megújuló energiák alkalmazása és mindezek bemutatása), és bár a kiválasztott hely gyepterületre esik, a 67,6 ha-os ingatlantól egy rövid séta választja el a falut. (A helyválasztásra, illetve az ebből fakadó tájképi hatásra vonatkozó álláspontunkat az alábbiakban még részletesebben kifejtjük.)

A domborzati adottságok vonatkozásában megállapítható, hogy az épület idomulva a morfológiához, süllyesztve kerül a domboldalba, azonban két oldalon a szárnyak a zöldtetővel – belesimulva a terepbe – biztosítják a takarást, valamint részben a szegélyhatást, részben a folytonosságot. Észak és Dél felől csak a zöldtető és a kupola, Kelet felől csak a kupola látszik. Az épület egyedül nyugati irányból mutatja magát teljességében.

A parkoló mélyebb ponton, gyakorlatilag teljes takarással, a meredekebb lejtésviszonyok miatt tereplépcsők mentén kerülne kialakításra. Mivel a parkolóként tervezett teljes terület kevesebb, mint fele lenne csak ténylegesen parkoló felület, ez technikailag jól megoldható és a vízfolyás partvonalának védelme biztosítható, erre vonatkozó álláspontunk a hiánypótlásban már részletesen kifejtésre került. Tereprendezéssel az épület és parkoló körül az eredeti terep kis munkával helyreállítható, sőt meggyőződésünk, hogy valójában kellően pontos földmunkák esetén nem lesz rá szükség. A növényesítés kérdését a zöldtetővel, valamint a gyepfelületekkel oldjuk meg.

A táji környezetben tehát a kupola az egyetlen – újszerű – elem, amely tájésztétikai szempontból vita tárgyát képezheti. Mi is a kupola? A kupolában benne van az egész emberiség építészeti múltja, jelene és jövője, csak néhány példát kiemelve, Szent Péter Bazilika, Szent István Bazilika, Hagia Sofia, Parlament, Tadzs Mahal, igluk, jurták és csillagvizsgáló obszervatóriumok. A kupola azon túlmenően, hogy építészeti és funkcionális megoldás, egyben szimbólum is, tehát egyedi tájértékké válhat. A kupola jelen esetben üvegből készül, ami részleges átláthatóságot biztosít. Ezt azonban sajnálatos módon a látványterven megjeleníteni gyakorlatilag lehetetlen.

Határozott véleményünk, hogy a létesítmény nem uralná a tájat. A domborzati térképen jó látható, hogy a Gáspárkúti dűlő térségében a terepszint a Gerence-patak völgyének mintegy 460 mBf-es szintjéről – először meredekebben, majd enyhébben – emelkedik az 520 mBf magasságban húzódó dombtetőig, majd ismételten meredekebben emelkedik a Borzás-hegy

(576 mBf) csúcsáig. Az épület a domboldal kétharmadánál lévő szintvonalak táján, 495-500 mBf magasságban húzódna. A településen több utcaszakasz, lakóházsor ezen a magassági szinten helyezkedik el. Az építmény tehát nem tudja uralni a környéket, hiszen a lakóházakkal egy szintben, még ha különálló területrészen is helyezkedik el. A település számos pontjáról a növényzet erős takarása miatt maga a domboldal sem látható. Ezáltal az épület nem lehet befolyásoló hatással a Hárskutat jellemző táji adottságokra sem.

5.

Földmunka:

„Minél nagyobb a földmunka, annál nagyobb a földfelszínen hasított vizuális és ökológiai seb. A beavatkozásoknak a táji adottságokhoz történő helyes viszonyítása kedvezőbb gazdasági feltételeket is teremt és a későbbi károkozások így eleve elkerülhetők”.

Nem keletkezik vizuális seb a földfelszínen, hiszen nem külszíni bányáról van szó.

6.

Természeti értékek:

„A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint gondoskodni kell az építmények külterületi elhelyezése során azoknak a természeti értékek a mesterséges környezet funkcionális és esztétikai összehangolásával történő tájbaillesztéséről. Továbbá a 7. § (2) bekezdés c) pontja szerint a területfelhasználás során kiemelt figyelmet kell fordítani természeti értékek és rendszerek, a tájképi adottságok és az egyedi tájértékek megőrzésére, valamint a 7. § (2) bekezdés h) pontja rendelkezik arról, hogy biztosítani kell a jellegzetes tájképi elemek fennmaradását. A beruházás legmarkánsabb hatása a tájképre gyakorolt negatív befolyásolás. A tényállás tisztázása során kért látványterv nem fogadható el, mert nem érzékelhető, a tervezett építmény(ek) hatása a tájban, csak az oktatóközpontra van kidolgozva, a kapcsolódó út és parkoló nélkül.

Az arányok nem érzékelhetőek, mert a közelben ilyen méretű (magasságú, kiterjedésű) természetes vagy mesterséges tájélem nincs. A tervező által megadott formabontó építészeti alkotás méreteiben, anyaghasználatában és formájában sem illeszkedik a környezetéhez, a kialakult település szerkezetéhez, tájhasználathoz. A tervezett központ tájbaillesztése nem megoldható, ezért van a zöldtetős megoldás.”

A Határozat idézett bekezdésének csaknem minden felvetését a fentiekben már megválaszoltuk. Mivel a hiánypótlás során benyújtott fotómontázsok alapján sajnos nem lehetett egyértelműen megítélni a létesítmény tájképi adottságokat befolyásoló hatását, fellebbezésünket a KET 102. § (2) bekezdésének felhatalmazása alapján további látványképekkel egészítettük ki.

7.

Térülethasználat:

„A tervező az oktatóközpont építéskor kitermelt földtömeg elhelyezését úgy oldja meg, hogy a megbontott gyepterületen 8850 m³ anyagot termelnek ki, amelyet a tervezett parkolóhelyen deponálnak kb. 6,5 m magasságban az épület elkészültéig. A folyamatos terepalakítás 10 m³ űrtartalmú szállítóeszközöket figyelembe véve kb. 880 fordulót jelentene, amely a meglévő területeket nemcsak a szűken vett depónia területen venné igénybe. Az építések során nyilvánvalóan a területhasználat jóval nagyobb, mint az épület és az egyéb építmények nettó összterülete. Pl. az útépités során a bevágás kialakításához, a gépek mozgásához, eszközök tárolásához, kitermelt anyag deponálásához nagyobb területet kell igénybe venni, mint az épülettel, építményekkel lefedett terület.”

Az útépitéshez nincsen szükség bevágáshoz, a terepalakítás során pedig a tervezett utat kívánjuk használni. Az eszközök, beépítésre váró anyagok tárolása a tárgyaló területen kívül, a Hárskúti Megújuló Energia Központ Ökoházának hátsó udvarában történik, amely jelenleg

is a mezőgazdasági tevékenységek során használt eszközök tárolására szolgál. Az építkezés megkezdésével egyidejűleg ezek az eszközök a már meglévő faapríték-tároló csarnokba kerülnek, így szabad helyet tudunk biztosítani az építkezés idejére.

8.

Zöldtető:

„A tervező által javasolt zöldtetős megoldás lakott, települési területeken jellemző a terület biológiai aktivitását növelő, visszapótlandó megoldás. Speciális városi zöldfelületek, mint zöldtető olyan zöldfelületi elemek, amelyek a városi zöldfelületi hiány enyhítése érdekében vagy kifejezetten környezetvédelmi céllal jönnek létre. A zöldtető a földem speciális szerkezeti kialakítása után kondicionáló céllal telepített, sekély termőrétegű, gyepszínti növényállomány, amelynek rekreációs értéke, használati funkciója nincs. Az extenzív tetők elsősorban a lapostetők hőszigetelésében játszanak jelentékeny szerepet, zöldfelületként értékük nem jelentős, kertként történő használatra nem alkalmasak. Az extenzív zöldtetők esetén a növényzet sekély, maximum 15-20 centiméteres tetőkerti talajban fejlődik.”

A Határozat a tervezett tető kialakítást városi zöldtetőhöz hasonlítja, amely jelen esetben messze áll a valóságtól, ugyanis a szokásos városi zöldtető a környező térszíntől, természetes növényzettől (ez utóbbi többnyire nincs) teljesen elkülönül. Jelen esetben a zöldtető több funkciót tölt be, egyrészt az épület süllyesztésével tereplépcső alakul ki, de a két szárny a zöldtetővel a két oldalon „összesimítja” a térszínt, másrészt a zöldtető és a gyepterület vízháztartása, növényvilága egymással „kommunikál”, ugyanis a zöldtető és a terep kívülről körkörösén összeér.

9.

Fűtelepítés:

*„A betelepítésére leggyakrabban a varjúháj (*Sedum sp.*) fajokat alkalmazzák, ezek a növények kitűnően alkalmazkodtak a száraz termőhelyi viszonyokhoz. Sikeresen telepíthetők még a kakukkfű fajok (*Thymus sp.*) és a talajtakaró növényként ismert molyhos madárhúr (*Cerastium tomentosum*).*

Ebben az esetben, a vizsgált területen egy összefüggő, természetközeli gyepet bont és roncsol a beruházással, ez után az eredetihez hasonló, de annak mesterséges pótlása valósul meg. A javasolt fűkeverék kifejezetten sportpályák gyepesítésére szolgál, természetesnek nem mondható. A szélsőségeket jól toleráló fajösszetételű fűkeveréknél, az eredeti vegetációra való hatása nem tisztázott.

A helyben kitermelt talajjal történő befedés sem kellő megoldás, mert a speciális fűmagkeverék a természetes társulástól eltérő, idegen fajokat is tartalmaz.”

A benövényesítéshez a fűkeveréket a Balatoni Nemzeti Park (BNP) dolgozója, Primusz József, a 2008. február 7. napján a helyszínen tartott személyes egyeztetésen ajánlotta, előzetesen egyeztetve a Határozat ügyintézőjével. („A fűmagkeveréket a Keszthelyi Egyetem kísérletezte ki, és a Dunántúlon őshonos, a klimatikus és a talajtani adottságokat jól hasznosító fűfélék magjainak keveréke.”)

A fellebbezési idő rövidege miatt nem volt alkalmunk utánajárni annak, hogy a BNP által javasolt fűkeverék őshonos-e, vagy sem. Valójában földmunkák után – akár a rekultivációknál – a benövényesítés első fázisában a cél jól megtelepedő, gyorsan fejlődő, igénytelen növény telepítése, ami megköti a talajt, megakadályozza a talajeróziót. Miután az előbbieken leírtak megvalósulnak, betelepíthetők az EVD-ben feltárt őshonos növények is, de a gyep úgyszólván lassan teret hódít és visszatelepül az építkezés során megbolygatott

területrészekre, ill. ráhúzódik a zöldtetőre. Az őshonos gyeppel megtelepedése után az esetlegesen előforduló idegen fajok eltávolítandók, illetve eltávolíthatók.

10.

Élőhelyek és fajok:

„A tényállás tisztázása során megállapítottam továbbá, hogy a 036/2 hrsz terület Natura 2000 terület besorolású, az ún. Papod és Miklád (HUBF20002) Natura 2000 terület részét képezi.

Jelölő élőhelyek és fajok:

élőhely

6190 * Pannon sziklagyepek

(Stipo-Festucetalia pallentis)

6210 * Meszes alapkőzetű félttermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia) fontos orchidea-élőhelyei

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae)

7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

8160 * Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelékletői

8210 Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel

9130 Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)

9150 A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön

9180 * Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői

91G0 * Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal

91H0 * Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

növény

Serratula lycopifolia * fénylő zsoltina

gerinctelen

Callimorpha quadripunctaria *csikos medvelepke

Cerambyx cerdo nagy hőscincér

Euphydryas aurinia lápi tarkalepke

Lucanus cervus szarvasbogár

Lycaena dispar nagy tűzlepke

Maculinea nausithous sötét hangyaboglárka

Maculinea teleius vérfű-hangyaboglárka

Morimus funereus gyászscincér

Rosalia alpina *havasi cincér

kétéltű-hüllő

Bombina bombina vöröshasú unka

emlős

Barbastella barbastellus pisedenevér

Myotis bechsteini nagyfülű denevér

Myotis myotis közönséges denevér”

Az EVD részletesen felsorolja a tervezési területen található flóra-és faunaegyüttest, amely a fentiekkel nem egyezik. A Határozat tárgybeli megállapításai ténybelileg megalapozatlanok, ugyanis a Határozat a védett természeti övezetbe sorolt Papod és Miklád flóráját és faunáját sorolja fel, amely természetesen nem azonos a tervezési területen meglévővel.

Természetesen e megállapítás nem zárja ki azt, hogy a 67,5 ha-s terület – tervezési területtől, tervezett létesítményektől – keletebbre, vagy északabbra levő részén a fent felsoroltak közül nem fordulhatnak elő példányok (hiszen ott már van erdőrészlet és mély fekvésű vizenyős terület, illetve mészkőkibúvásos terület is), azonban ez az elutasítás indokaként álláspontunk szerint jogszerűen nem használható fel, hiszen azokat a területrészeket a tervezett létesítmény, és maga a létesítési fázis nem érinti.

11.

NATURA 2000:

„Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés szerint: „a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok, és a 4. számú mellékletben meghatározott élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.”

Felmérésünk alapján (EVD) az 1-3. sz. mellékletben felsorolt védett fajok a tervezett létesítmény területén nem fordulnak elő. A 3 %-nyi területen folytatandó tevékenység során kellő környezet- és természetszeretettel, odafigyeléssel biztosítható, hogy a Natura 2000 célkitűzései, érdekei ne sérüljenek, azaz a meglévő élőhelyek kedvező természeti körülményei, adottságai megőrződjenek.

A fentiekben részletesen kifejtett indokok alapján ismételten kérjük a T. Hatóságot, illetve a T. Főfelügyelőséget, hogy a fenti II. pontban meghatározott kérelmünknek helyt adni szíveskedjenek.

Kelt Hárskúton, 2008. május 9. napján

Tisztelettel:

Hárskúti Megújuló Energia Központ Kft.

Képviseli:

Radzik Károly ügyvezető

